

Ольга Риверчук
(Вінниця)

ТВОРЧИСТЬ ГАЛИНИ ЖУРБИ: ВІДРОДЖЕННЯ ПРОЗОВОЇ СПАДЩИНИ ПИСЬМЕННИЦІ НА БАТЬКІВЩИНІ

У статті простежуються домінанти життєвого та творчого шляху Галини Журби; обґрунтовується необхідність докладного вивчення маловідомої, переважно недоступної українському читачеві, літературної спадщини письменниці.

Ключові слова: біографія, періодизація творчості, еміграція, літературна спадщина.

Ольга Риверчук. Творчество Галины Журбы: возрождение прозаического наследия писательницы на родине.

В статье прослеживаются доминанты жизненного и творческого пути Галины Журбы; обосновывается необходимость подробного изучения малоизвестной, преимущественно недоступной украинскому читателю, литературного наследия писательницы.

Ключевые слова: биография, эмиграция, периодизация творчества, литературное наследие.

Olga Ryverchuk. Works of Galyna Zhurba: revival of the writer's prose heritage on her motherland.

The dominants of Halyna Zhurba's life and creative works are traced in the article; the necessity of the detailed studying of the authoress' little known, chiefly inaccessible for Ukrainian reader, literary heritage is substantiated.

Key words: a biography, a periodization of creation, an emigration, a literary heritage.

Постановка проблеми вмотивована необхідністю наукового осмислення прозової спадщини Галини Журби – видатної особистості українського літературного процесу міжвоєнного двадцятиліття. Художні тексти письменниці маловідомі українському читачеві, оскільки досі залишаються недоступними для їх прочитання. Крім того, до цього часу літературна спадщина Галини Журби жодного разу не перевидавалася, за винятком повісті “Зорі світ заповідають” (Рівне, 2011).

Цілком закономірним є те, що кількість досліджень та публікацій, в яких було започатковано вирішення представленої нами проблеми, незначна. Розглядається переважно біографія письменниці, трапляється поодинокі осмислення творів Галини Журби. Цінним вважаємо нарис Володимира Біляєва “Творчість у поході життя (Галина Журба)” [1, с. 79-99], у якій дослідник, окрім цікавих біографічних фактів, стислих характеристик окремих творів письменниці, описує своє знайомство з авторкою, подає спогади інших письменників і літературознавців про Галину Журбу. У статтях “Далекий світ – рідний світ” Григорія Дем’янчука [2, с. 5], “Правда справжнього митця” Федора Погребенника [9, с. 129], “Похід життя Галини Журби” Валерія Шевчука [12, с. 27-36] висвітлено окремі штрихи життя та літературного доробку письменниці. У літературно-критичних працях “Боротьба за індивідуальність (З літературного життя за р. 1911 на Україні)” [10, с. 96-108, 170-185], “На сучасні теми” Микити Сріблянського (Шаповала) [11, с. 27-36] знаходимо схвальні відгуки стосовно літературної діяльності Галини Журби, зокрема публіцистом високо оцінена збірка оповідань “З життя”.

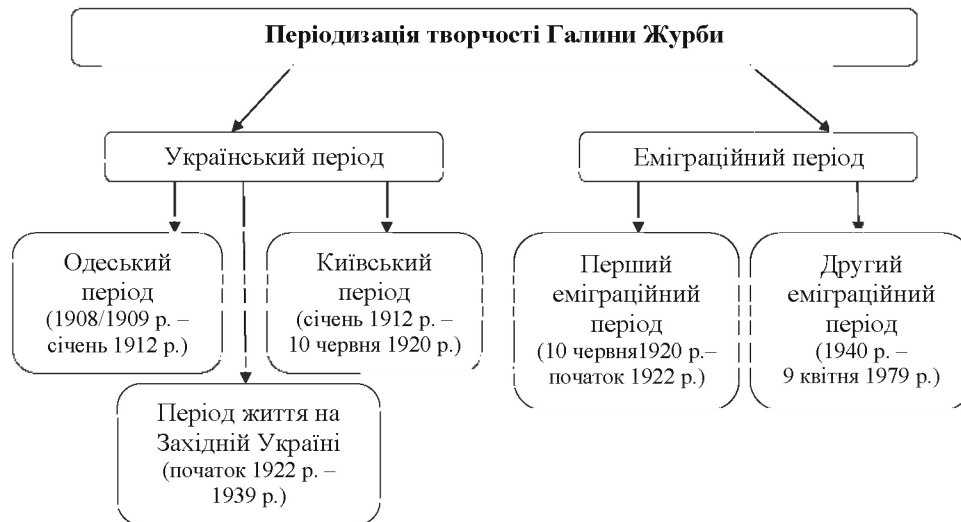
Метою цієї статті є окреслення невирішених раніше питань, що стосуються життєвого та творчого шляху Галини Журби, зокрема подати впорядковану періодизацію творчості літератора, аргументувати свій вибір у її компонуванні.

Галина Журба – це літературний псевдонім прозаїка, справжнє прізвище якої – Домбровська Гелена Маврикіївна (по чоловікові – Нивинська). Народилася майбутня письменниця 29 грудня 1888 р. на хуторі Олександрія, поблизу села Соболівка, нині – Теплицького району Вінницької області. Батько письменниці, Маврикій Домбровський, походив із давнього польського роду.

Мати, Ізабелла Домбровська, належала до ополяченого українського роду Копистинських. Вона дбала, аби її діти знали польську й французьку мови, вміли грати на фортепіано, а головне – не цуралися української мови.

Зростаючи в заможній сім'ї й отримавши домашню освіту, письменниця цілком могла б стати типовою панночкою-шляхтянкою, проте за словами самої Галини Журби: “По предках матері відгукнувся в мені голос української крові, українського духа” [7, с. 465].

У творчому житті Галини Журби можна виділити кілька періодів. З огляду на те, що систематична періодизація творчості письменниці досі ніким не розроблена, пропонуємо розглянути наш варіант:

Якщо спробувати охарактеризувати періодизацію творчості Галини Журби у цілком стислій формі, помітимо, що виділяються два основних періоди – український та еміграційний, які у свою чергу поділяються на: одеський, київський та період життя на Західній Україні (український період); перший та другий еміграційний періоди (еміграційний період).

Ускладнює завдання оприлюднення чіткої періодизації те, що простежити життєвий та творчий шлях письменниці до 1912 р. не можливо, оскільки, як зазначала сама Галина Журба у Вступному слові до “Далекого світу”: “Двічі починаю писати свою автобіографію і двічі її трачу. Волинь – Львів 1930–39, потім Криниця 1940–43. Остання згоріла у варшавській пожежі. Це третя” [6, с. 7].

1909 р. в Одесі, де на той час проживала двадцятидворічна письменниця-початківець, Андрій Ніковський, літературознавець, громадський і політичний діяч, видав першу збірку оповідань “З життя” Галини Журби. Оскільки інформації про те, у якому саме році авторка приїхала до Одеси немає, припустимо, що одеський період бере свій початок з 1908/1909 р.

У січні 1912 р. письменниця переїздить з Одеси до Києва, тож сміливо можна стверджувати, що київський період тривав із січня 1912 р. до 1920 р.

Вийшовши з Києва, у 1920 р. Галина Журба два тижні перебувала в сестри у Варшаві (Польща), згодом – перебралася до міста Гарнів (Польща), де протягом липня 1920 р. – початку 1922 р. працювала референтом у справах преси при Міністерстві закордонних справ УНР. Таким чином, в еміграційному періоді виділяємо два основних етапи, що розділяються періодом життя на Західній Україні: перший (1920 р. – початок 1922 р.) та другий еміграційний періоди.

Період життя на Західній Україні можна окреслити таким чином: початок 1922 р. – 1939 р. (до березня 1924 р. – у Рівному, після – у Здолбунові (на Рівненщині), а з 1933 р. – у Львові).

Другий еміграційний період творчості Галини Журби розпочинається з 1940 р. і триває аж до самої смерті письменниці – 9 квітня 1979 р. (1940–1943 рр. – м. Криниця (Польща); 1943–1947 рр. – Варшава; 1947–1959 рр. – Західна Німеччина; 1959 р. – 9 квітня 1979 р. – Філадельфія (США)).

Запропонована періодизація творчості Галини Журби скомпонована на основі тих творів письменниці, що були надруковані. Початком українського періоду можна було б вважати 1897 р., якщо брати до уваги той факт, що в неповні десять років Галина Журба написала свою першу

поезію "Дубина" ("Debina"), яка залишилася в рукописі, як і решта художнього доробку письменниці "олександріївського" періоду (1897–1908/1909 рр.). Цей період на часі немає офіційних підтверджень, тому зараховувати його до основної класифікації, на нашу думку, поки що не варто.

У 1909 р. в Одесі вийшла перша збірка оповідань "З життя" Галини Журби, куди увійшло шість оповідань: "В степу", "Сповідь", "Жарти", "Вовчєня", "В тайзі" і "Студент". Рецензія Микити Сріблянського на цю книжку була напрочуд схвальна: "Згадую її першу збірочку оповідань "З життя" – тихі, журливі, разом спокійні фарби. Тоді запримічено хист авторки. Доводиться з приємністю зазначати, що сподіванки вона справдила. Маємо тепер вже цілу низку її, щиро кажучи, чудових оповідань... Величезний талант у Галини Журби, чудова українська мова – це тішить нас значними квітками поезії, що вона викохає... Читаючи ті ніжні, пластичні, глибокі змістом, тонкі почуттями оповідання... вчуваєш чиюсь долонь на чолі. І тихо робиться на серці, хоч чуєш, що та людина живе цілком самотня, зранена, далека всією своєю істотою від людей і життя" [10, с. 180].

У січні 1912 р. Галина Журба вперше приїздить до Києва. Саме у той день, коли весь наклад "Української хати" було конфісковано за її оповідання "Коняка". Андрій Ніковський у листі до письменниці стверджує: "Вона ["Коняка" – О.Р.] не тільки по-мистецькому написана, – вона сміла, революційна. Цензор не міг поступити інакше. Бувши цензором – я зробив би те саме" [3, с. 130]. "Такий нечуваний талант на самім порозі нового життя!.. почувую себе героїнею дня" [3, с. 130], – згадує Галина Журба. У розмові з Павлом Богацьким, редактором "Української хати", письменниця висловлює бажання прийняти вину на себе й відсидіти кару, проте це було не можливо. Цікавим є той факт, що Галина Журба вперше у своєму житті розмовляла з українським інтелігентом, досі вона знала тільки українських селян.

А на українців письменниці щастить. У своїх мемуарах "Від "Української хати" до "Музагету" авторка докладно описує свої зустрічі й співпрацю не лише з редактором (Павлом Богацьким) та авторами "Української хати" (Григорієм Чупринкою, Гнатом Хоткевичем, Максимом Рильським, Микитою Шаповалом (Сріблянським), В'ячеславом Липинським, Дмитром Донцовим та ін.), а й з багатьма іншими видатними діячами літератури, культури, мистецтва – з Миколою Садовським, Миколою Лисенком, Сергієм Єфремовим, Андрієм Ніковським, Павлом Тичиною, Михайлом Грушевським.

Більшу частину своїх новел Галина Журба друкувала в "Українській хаті", що була на той час, за переконанням письменниці, "найпоступовішою, революційною трибуною молодих, трибуною їх протесту, бунту проти всілякої заскорузлості, безпринципності, політичного угодуства; гуртувала біля себе безкомпромісний політично-літературний актив..." [3, с. 131].

Галина Журба вела активне громадське життя. Передплачувала ілюстрований тижневик народницького типу "Засів". Відвідувала Шевченківські свята біля Народного дому, під час яких постійно згадувала батька, від якого вперше почула слова "Україна, Шевченко", шкодуючи, що він не бачить всього цього дійства. З побожністю оглядала рукописи Тараса Шевченка, що знаходились у музеї, дивуючись: "Нерівне, нечітке письмо на пожовклих листках – колись живий Шевченко, містика майже" [3, с. 130]. А коли 1914 р. Москва заборонила святкування Шевченківських днів у Києві, українці організували мовчазну демонстрацію, до якої приєдналися всі вищі школи міста. Звісно, письменниця не могла проігнорувати таку подію, що завершилася для неї та її товаришів затриманням кінною поліцією: "Нагнали повні коридори, подвір'я й почали викликати, перевіряючи документи, записували й сортували, кому додому, а кого під ключ. Стоїмо збиті, як вівці в кошарі..." [4, с. 133]. Але справжню українку, щирю патріотку Галину Журбу це, жодним чином, не зупинило. Вона й надалі відвідувала всі зібрання своїх товаришів, однодумців, письменників, одним словом – активістів тогочасного українського культурного й мистецького життя. Галина Журба закликала: "Мета наша вкорінити глибоко в думку нашого працюючого народу почуття національної гідності, незалежності, самородності й віри у свої власні сили і в цих засадах виховувати український нарід... Бо нічого не вартий той нарід, що культурно слабкий, а політично не організований" [2, с. 16].

Схвальна критика Микити Сріблянського (Шаповала) в літературному огляді "Української хати" надихає Галину Журбу на написання першої новели "з інтелігентського життя" під назвою "Гістерія", яка була за розміром дещо більшою, на відміну від попередніх й знаменувала новий етап у літературній творчості письменниці. За неї авторка отримує перший і останній гонорар – дев'ять карбованців.

Письменниця наголошувала, що для неї є принциповою можливістю вільно себе виявляти, зберігаючи свою індивідуальність. На щастя, редактори “Української хати” давали змогу молодим авторам безборонно “впливати на літературне плесо” [3, с. 131]. За словами Галини Журби, лояльність і толерантність “хатянських” редакторів заходила так далеко, що навіть наявні мовні та стилістичні огріхи часто зберігалися як авторське право, вияв його поглядів, стилю. Сама письменниця визнавала, що “у деяких моїх писаннях київського періоду під впливом Яцькова, Кобилянської я почала вживати галицьких полонізмів та форм (“Гістерія”, “Похід життя”), яких у мене перед тим не було, доки я писала свіжою народною мовою, яку знала добре” [3, с. 131].

Для Галини Журби гострим було питання її національності. Вона розуміла, що в українців польського походження рідко відбувається цілковита кристалізація українського національного світогляду, проте під впливом української літератури у неї чуттєво й світоглядно починає рішуче переважати “українськість”: “Процес національного поглиблення почав у мені відбуватися бистрішим темпом, свідомо” [3, с. 131]. Згодом письменниця помічає, що навіть думає українською.

Навідавшись у гості до батька в кінці травня 1914 р., Галина Журба дізнається від нього про початок війни. Разом із сестрою Ївгою письменниця збрала людей у порожній хаті, де ними потай було організовано читальню для селян, до якої авторка прислала книжки та часописи з Києва. Там Галина Журба проголосила для селян промову в цілком антидержавному дусі. Вона наголошувала на тому, що війна потрібна лише царям і панам, оскільки вони на ній заробляють гроші, а їм війна не потрібна, адже український народ за це “накладає головою”. Варто зазначити, що погляди письменниці на політику були абсолютно протилежні батьковим. У неї не спостерігалось ні слов’янофільства, до якого українці, на думку авторки, мають найменше підстав, ні органічного польського германофобства. Для Галини Журби першим ворогом була Росія з усією її “могутньою поліційною машиною”, яку вона ненавиділа “так само органічно, як батько німців” [4, с. 133].

Київський період життя та творчості Галини Журби повністю пов’язаний з “Українською хатою” та “Новою радою”. З першим виданням письменниця співпрацювала до 1914 р., з другим – починаючи з 1917 р. Таким чином, можна виділити ще й два основних етапи київського періоду.

У першому і єдиному випуску місячника літератури і мистецтва “Музагет” (№ 1-3) у 1919 р. Галина Журба друкує “Казку про змарagd”, яку Андрій Ніковський називає найкращою річчю у збірнику і вважає, що це оповідання “нагадує повільне розмотування хитрого клубка кольорової нитки” [12, с. 33]. До другого випуску журналу (№4-6) авторка подала свої поезії, проте це число “Музагету” залишилось на стадії “лаштування до друку”.

У жовтні 1919 р. в видавництві “Сяйво” (Київ) вийшла книга Галини Журби “Похід життя” – збірка всіх її оповідань, друкованих упродовж чотирьох років (1910–1913) в “Українській хаті”. Серед них було одне нове, раніше не друковане, оповідання “Пісня на одній струні”. А от “Ассирійська легенда” сюди не ввійшла. “Книжка була значним явищем в українській прозі того часу. Це точна, пластична, вишукана, я б сказав, віртуозна проза – одна з найкращих книжок періоду революції й громадянської війни, хоч писане й друковане все було до революції” [12, с. 34], – запевняє Валерій Шевчук.

10 червня 1920 р. назавжди завершився київський період життя та творчості Галини Журби. Разом з військами УНР та Польщі письменниця залишила Київ. Почалися етапи емігрантського життя літератора на українських землях поза УРСР та за кордоном: Варшава, Тарнів, Рівне, Здолбунів, Львів, Криниця, знову Львів, Варшава, Західна Німеччина, Нью-Йорк, Філадельфія. Творчі здобутки Галини Журби цього періоду рішуче зараховуємо до т. зв. часу зрілості письменниці.

Спершу прозаїк пише кілька сценічних картин, зокрема “Маланка” (Київ; Тарнів, 1922), “Метелиця” (Прага; Берлін, 1923), “В перельоті років” (Прага; Берлін, 1923). Євген Маланюк назвав “Маланку” та “Метелицю” “блискучими в своїй закінченості драматичними поемами” [2, с. 18]. Апелюючи до громадськості він писав: “Деся в забутті й злиднях загасає письменниця значної міри Галина Журба” [2, с. 18]. Але навіть у таких умовах її талант не згаснув. Згодом письменниця полишає цей жанр і переходить до епічних форм. У 1925–1928 рр. у Здолбунові вона пише повість “Зорі світ заповідають”, яка вийшла у жовтні 1933 р. у Львові накладом І. Тиктора в числі 10 “Української бібліотеки” тиражем п’ять тисяч примірників. Це, до речі, єдиний твір Галини Журби, що був перевиданий з часу його написання (Рівне, 2011). “Зорі світ заповідають”

– це перша частина епопеї “Хроніка одного села”, якій авторка віддала чимало сил та часу. У світ вийшло три частини, друга (Львів, 1937) й третя (Львів, 1937–38) – “Революція іде”. Епопея письменниці викликала схвальні відгуки в тогочасній західноукраїнській пресі. Захопленою рецензією відгукнувся на повість “Зорі світ заповідають” відомий поет і критик Євген Маланюк: “... Хочеться вірити, що в міру виходу нових частин, твір Галини Журби відіграє ту ж переломову в розвитку нашої прози ролю, що її в польській літературі dokonує нині Марія Домбровська тетралогією “Ночі і дні”. Всі внутрішні дані для цього Галина Журба має” [2, с. 18-19]. Через багато років письменниця Оксана Керч згадувала: “... тоді ніхто ще не писав про “революцію” так, як Галина Журба. Оця її перша книжка [“Зорі світ заповідають” – *О.Р.*], а згодом друга, що появилася п. з. “Революція йде”, були для тодішнього Львова оригінальним документом про ці зміни й зрушення, які відбувалися на Наддніпрянській Україні й до нашого “Богом береженого П’ємонту” не доходили. Без перебільшення можна назвати Галину Журбу провісником процесів, що починали добу культурного відродження і одночасно добу кривавої московської розправи з нашою культурою” [8, с. 205].

1943 року в Кракові надруковано сенсаційний роман “Доктор Качіоні” Галини Журби, яким зачитувались всі українські письменники-емігранти. У 1955 р. в Буенос-Айресі вийшла автобіографічна розповідь літератора “Далекий світ”. Друга частина цієї епопеї “Дім на узліссі” і третя “Зруб” залишаються поки що в рукописах, як і багато інших творів письменниці, які, безперечно, заслуговують на майбутнє перевидання. Досі ненадрукованими є: автобіографічні нотатки “Київ”, мемуарні записки “Були ми колись” (непов’язані записи Галини Журби про своє життя в 1922–1945 рр. у Західній Україні і в Польщі), низка нарисів “Комплекс рабства”, що перегукуються з відомими “Листами” В. Липинського, а також майже завершена друга частина роману “Тодір Сокір”, що залишилася в машинописі.

Після “Далекого світу” Галина Журба довший час працювала над її “коронним”, як вона казала, твором-трилогією “Тодором Сокором” (хоча й підготувала до друку оповідання “Сморгонські ведмеді і Хахляндзя: підсумки одної афери”, що вийшло в Нью-Йорку у 1962 р.). У ньому, за її словами, “на тлі історії романі”, письменниця розповідає про життя в Україні у ХІХ ст. Авторка встигла закінчити і видати тільки першу частину запланованої трилогії (Нью-Йорк, 1967). Володимир Біляїв переконаний, що “працю над романом гальмували не тільки повільний процес писання, але й її захоплення не суттєвими для цього роману темами: комплекс рабства, український правопис, культобмін. На все це вона витратила дорогоцінний час, укладаючи записки з другорядних джерел. Після її смерті всі ці записки стали тим, чим вони в подібних випадках приречені стати – сировиною, що не має відношення до мистецької творчості письменника” [1, с. 89]. У першому томі її останнього роману читач ще не зустрине того Тодора Сокура, найяскравішою рисою якого, як заповідала письменниця на початку твору, мала бути героїчність його вдачі. В. Біляїв припускає, що “його епопея закінчилася б десь у першому десятиріччі ХХ ст., бо це цілком сумісне з її поглядом, що письменник мусить знати і вміти про що сказати. Про той досконало знаний нею світ Журба писала талановито і впевнено. А це ж суть письменницької творчості. Це позитивно відрізняє Журбу від тих українських авторів в УРСР і в діаспорі, які часто пишуть про події і речі, що їх вони не тільки не знають, але, головню, не розуміють, бо не завдають собі труда їх досконало вивчити” [1, с. 90].

Галина Журба тісно співпрацювала з Нью-Йоркським журналом “Our Life” (“Наше життя”), у якому, поруч з поезіями Лесі Українки, Олени Теліги, фрагментами зі “Щоденника” Ольги Кобилянської, творами Софії Парфанович, Наталі Костецької, працями Оксани Лятуринської, Наталі Забіли та інших відомих українських літературних діячів, неодноразово друкувала свої вірші. Для прикладу, в березні 1953 р. у третій частині випуску “Нашого життя” опубліковано поезію “Вулиці”, написану 1946 р. у місті Штетин (Німеччина); в жовтні 1974 р. у дев’ятій частині випуску “Нашого життя” – поезію “Прийде...”, уривок з якої Остап Тарнавський прочитав по смерті Галини Журби (13 квітня 1979 р. після відправи в похоронному закладі) та ін.

Варто зазначити: щомісячний випуск журналу “Наше життя” досі видає Союз Українок Америки, котрий має представництва в Канаді, Англії, Франції та Австралії. З офіційної електронної сторінки UNWLA (Ukrainian National Women’s League of America) дізнаємось, що “Союз Українок Америки (СУА) є найбільша й найстарша крайова жіноча організація Сполучених Штатів Америки (США), яка діє самостійно. СУА має державний статус неприбуткової організації, звільненої від оподаткування. Заснована 1925 р. п’ятьма жіночими товариствами Нью-Йорку й

околиці. Причиною об'єднання стало виключення Національної Ради Жінок (членом якої вона була від 1920 р.) в травні 1925 р. на Генеральній Асамблеї у Вашингтоні, столиці США. Це сталося у зв'язку з тим, що Україна втратила свою державну незалежність, яка була обов'язковою передумовою членства в Міжнародній Раді Жінок (МРЖ). Мета об'єднання – повідомляти вільний світ про події на рідних землях, допомагати Батьківщині морально й матеріально, сприяти збереженню української ідентичності, культурної і мистецької спадщини і народних традицій в еміграції. США керується засадами християнської етики, релігійного виrozumіння й політичної понадпартійності та підтримує принципи прав людини. США об'єднує жінок українського походження або приналежних до української спільноти, які живуть у США...” [15]. Ця інформація є важливою для розуміння світогляду та ідейних позицій Галини Журби. Вкотре переконаємось у щирій патріотичності й глибокій самосвідомості письменниці.

Галина Журба була однією з членів-основоположників об'єднання українських письменників (ОУП) “Слово” в еміграції. Засноване 26 червня 1954 р. в Нью-Йорку, як продовжувач творчо-організаційних та ідейних настанов свого європейського попередника – Мистецького українського руху (МУРу), ОУП “Слово” згуртувало письменників-емігрантів. Цілком закономірним є те, що ідея об'єднання українських письменників на американській землі у професійну організацію виникла після переселення митців з Європи, головна хвиля якого припадає на 1949 р. Крім того, авторка активно сприяла виданню збірника “Слово” за кордоном.

В останні місяці свого життя Галина Журба все ще працювала над другою частиною “Тодора Сокура”, активно піклувалася виданням другого тому “Далекого світу”. Її часто відвідували Остап і Марта Тарнавські, Іван та Олена Коровицькі, Оксана Керч з чоловіком Володимиром Кулішем та багато інших. У колі найближчих друзів і колег по перу письменниця відсвяткувала своє 90-річчя.

Галина Журба померла 9 квітня 1979 р. у Філадельфії (США). 13 квітня в похоронному закладі Івана Гасина відправлявся парастас. Ховали письменницю наступного дня на цвинтарі Саут-Баунд-Бруку (містечко в США) – ліворуч від храму св. Андрія Первозванного, в ряді, де поховано багато видатних українських постатей: письменників, учених, митців, військових, духовних осіб і політиків. Після похорону, немов висловлюючи почування зібраних, артистка Євдокія Дичко-Блавацька задумано промовила: “Це перша людина такого віку, про яку слід сказати, що вона передчасно померла...” [1, с. 97].

Підбиваючи підсумки наукового дослідження, пересвідчуємось у нагальній потребі ґрунтовної розвідки про життєвий і творчий шлях Галини Журби, оскільки відродження літературної спадщини письменниці на Батьківщині вкрай актуальне й потрібне. Зі здобуттям Україною незалежності значно почастишали контакти “материкових” письменників і письменників-емігрантів. Дедалі більше еміграційна література інтегрується в загальноукраїнський літературний процес. Проте твори та мемуари Галини Журби досі залишаються бібліографічною рідкістю.

Докладно проаналізувавши шкільні програми з української літератури для 10–11 класів різних рівнів: рівень стандарту, академічний та профільний рівень за загальною редакцією Р.В. Мовчан, викладені на офіційному сайті Міністерства освіти і науки України, варто констатувати відсутність імені Галини Журби та переліку її безцінних творів у розділі “Українська література за межами України” (підрозділи: “Література в Західній Україні (до 1939 р.)”, “Еміграційна література (огляд)”, “Українська література 1940–1950 рр. (огляд)”) [13]. Слід зазначити й те, що зовсім нещодавно окремі новели письменниці зараховано до текстуального вивчення учнями 11-х класів загальноосвітніх шкіл України. Безумовно, така ситуація не може задовольнити бажання літературознавців у повній мірі розповсюджувати й пропагувати дослідження творчості видатного українського літератора. Тож у перспективі бачимо неодмінне вивчення невідомих біографічних відомостей про Галину Журбу, пошук рукописів письменниці, їх видання й всебічний аналіз, а також дослідження доступної для розвідок прозової спадщини авторки.

14 вересня 2012 р. у селі Соболевка Теплицького району Вінницької області на відродженому місці колишнього хутору Олександрія відбулося відкриття пам'ятного знака Галині Журбі – українській письменниці, політичній емігрантці, яка прожила довге й складне життя, зокрема понад півстоліття поза межами рідного краю. У розділі “Новини” офіційного сайту Теплицької районної державної адміністрації та районної ради знаходимо таку інформацію: “Схвилюваний та урочистий настрій учасників цієї історичної події підсилювався усвідомленням того, що разом із поверненням біографічних свідчень про Галину Журбу, її творів про Україну та українців,

нарешті, з'явилося на її батьківщині місце, де вдячні нащадки можуть поклонитися високому таланту й світлій пам'яті Галини Журби" [14].

В. Шевчук справедливо наголосив: "І все-таки вона має повернутися на Україну й до українського читача. Про неї варто написати достатню кількість розвідок, щоб докладно й спокійно роздивитися й життя її, й твори, оцінити їх з верховини часу й повернути в живий естетичний обіг..." [12, с. 36].

Джерела та література:

1. Біляїв В.І. Творчість у поході життя (Галина Журба) / В.І. Біляїв // "На неокраїнім крилі...". – Донецьк: Східний видавничий дім, 2003. – С. 79–99.
2. Дем'янчук Г. "Далекий світ" – рідний світ / Г. Дем'янчук. – Рівне. – 1993. – № 43(163). – 23 жовтня. – С. 5.
3. Журба Г. Від "Української хати" до "Музагету" (Люди й події) / Г. Журба // Україна. – 1990. – № 45. – С. 130–131.
4. Журба Г. Від "Української хати" до "Музагету" (Люди й події) // Україна. – 1990. – № 46. – С. 132–134.
5. Журба Г. Від "Української хати" до "Музагету" (Люди й події) // Україна. – 1990. – № 47. – С. 135–137.
6. Журба Г. Далекий світ: автобіографічна розповідь. – 2-ге вид. / Г. Журба. – Нью-Йорк: М.Р. Kots, 1978. – 371 с.
7. Журба Г. // Українське слово. – Кн. І. – К., 1994. – С. 459–479.
8. Керч О. Галині Журбі 85 років / О. Керч // Визвольний шлях. – Лондон. – 1973. – Кн. 12 – С. 205.
9. Погребенник Ф. Правда справжнього митця / Ф. Погребенник // Україна. – 1990. – № 45. – С. 129.
10. Сріблянський М. Боротьба за індивідуальність (З літературного життя за р. 1911 на Україні) / М. Сріблянський // Українська хата. – 1912. – № 2. – С. 96–108; № 3–4. – С. 170–185.
11. Сріблянський М. На сучасні теми / М. Сріблянський // Українська хата. – 1911. – № 7. – С. 240–249.
12. Шевчук В. Похід життя Галини Журби / В. Шевчук // Українська мова і література в школі. – 1990. – № 5. – С. 27–36.
13. Міністерство освіти і науки України. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.mon.gov.ua>.
14. Теплицька районна державна адміністрація та районна рада. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.teplyk.com.ua>.
15. UNWLA (Ukrainian National Women's League of America). – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.unwla.org>.